

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bucolicorum. P. Virgilij Maronis luculentissima ac familiaris vocabulorum explanatio

Vergilius Maro, Publius

Anduerpiæ, 1521

Aecloga Tertia. Collocutores Menalcas & Demetas aemuli concertantes, &
Palemon iudex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30564

BV COLICORVM VIRGILII

Fastidire

tenax virga qua ligat aliquid l' terit. ¶ Fastidire ē cū fastidio spernere.

Aecloga Tertia. Collocutores Menalcas & Demetas
amuli concertantes, & Palemon iudex.

Menalcas

Demetas

Ec mihi Dameta cuium pecus, an Melibœi,
Non verum agonis, nuper mihi tradidit agon
Infelix o semper ouis pecus, ipse neæram
Dum fouet, ac ne me sibi preferat illa veretur
Hic alienus ouis custos bis mulget in hora

Et succus pecori & lac subducitur agnis.

¶ Inducunt hac ecloga duo pastores inimici grauius alter alteri quicquid & tandē pcertates iudice palemone q forte interuenit. Menalcas igit videns da metā pascē pecus interrogat sic. Constru. D dameta dic mihi cuiū ē hoc (pecus) .i. ad quē ptinet iste oues (an) ē pecus melibœi respondit demetas (nō) ē melibœi (verū) .i. sed ē (agonis) illius viri. nā (gon tradidit) .i. custodiendū dedit (mihi nup) .i. sã breuiter. Tūc indignando dicit menalcas (D ouis sp infelix pecus dū tpe egon fouet ne, rã) .i. amplecti illā feminā z tpe (veret ne illā preferat me sibi hic alienus custos) .i. demetas (mulget bis in hora) .i. sepius (z succus subducti) .i. auferi (pecori) .i. ouibus (z lac subducti) agnis qz nihil relinquit eis sugendū.

¶ Cuius cura cuiū sit ad quē ptinēs. Terē. Cuius puerū hic apposuisti Idē. Ipa virgo cuius ē. ¶ Trado a trans z do z h' alicut do. Pecus ē oē aial brutū z domi tū z neutro gñe sepe ē collectiū scās gregē. ¶ He post pba timēdi nō negat sed potius affirmat plau. Metuo ne sero veniā. i. metuo q sero veniā. ¶ Succus ē naturalis humor q corpus fouet. ¶ Subducere ē clā tollere. ¶ Partia. Subduxit mappas quattuor herinogenes. Etā ē iursum l' in terrā ducere. vt in pmo qneis dos. Quassatā venti liceat subducere classem.

Cuius

Trado

Pecus

He

Succus

Subducere

Demetas

Parcius ista viris tamen obijcienda memento
Nouimus & qui te transuersa tuentibus hircis
Et quo, sed faciles nymphe risere facello

Menalcas

Tum credo cum me arbuta videre Miconis
Atq; mala vites incidere falce nouellas

Demetas

Aut hic ad veteres fagos cum Daphnidis arcum
Fregisti & calamos, quæ tu peruerse Menalca
Et cum vidisti puero donata dolebas

Et si non aliqua nocuisses, mortuus esses.

Demetas accusatus furte rīdet. Constru. D menalca (memento tñ istā) crimina (parcius obijcienda viris) .i. q vindicare poterūt (nouimus z) .i. etiā (q) corripue rūt te (hircis tuentibz trāsuersa) .i. videntibz oblique z nolentibz aspice tuā turpis tudinē z nouimus in (q) facello) .i. fecerunt hoc (sed nymphe) q colebant in facello (faciles) .i. clemētes (risere) .i. veniā tibi dederūt Tūc rīdens menalcas nō apte reseilit obiectū sed aliud crimē assert qz di. rã verū ē illud qz istud (credo) qz nym pheri'erūt tū) .i. tūc (cū viderūt me incidere) .i. q ego incidi (arbutū miconis) illius hois (atqz) cū viderūt me incidere (nouellas vites mala falce) Demē dame tas obijcit et crimē vicēs (aut) nymphe riserunt (hic ad veteres fagos cū fregisti arcū z calamos) .i. sagittas daphnidis (q) predicta (cū tu peruerse menalca vidisti donata esse puero) .i. daphnidi (dolebas) .i. inuidebas (z si nō nocuisses) illi pue-

AECLOGA TERTIA Fo. viij.

ro aliqua subaudi ratione (mortuus esses) .i. occisus. ¶ **Parcius** Serius putat hic distinguendū, sed melius coniungit vt nos facim⁹ auctore Christophoro. **Parcius** ē aduerbiū comparatiuū et ponit p minus. ¶ **Obiscere** ē extra aliquē picere. **In. vj. enei.** Belle saporatā et medicatis frugib⁹ offam obiscit. Etā fecit accuso vñ **Salusti.** Quē si falso tibi obiscio refelle. ¶ **Transuersa** est nomē hic positiū p aduerbio causa metri. ¶ **Mouimus** et q. hic vñ turpe tacet causa verecundie. **Hoc em̄ dicit.** Tu q̄ muliebria passus es noli viros reprehendere. ¶ **Sacellū** q̄ parū sacrū. i. parū templū qd̄ vulgo dicitur capella. ¶ **Fals** ē ferramentū q̄ aliquid amputat aut secat. vt fals messoria. fals putatoria et.

Parcius

Obiscere
Transuersa
Mouimus
Sacellum
Fals

Quid domini facient audent cum talia fures

Non ego te vidi Damonis pessimæ caprum

Excipere insidijs, multum latrante lycisca

Cunq; ego clamarem quo nunc se proripit ille

Tityre coge pecus, tu post carecta latebas

An mihi cantando victus non redderet ille

Quem mea carminibus meruisset fystula caprum

Si nescis, meus ille caper fuit, & mihi damon

Ipsē fatebatur sed reddere posse negabat.

¶ **Benalcas** irritatus predictis vñs damete pbat eū fecisse furtū dicēs. **Constru.** (Quid dñi faciet cū fures audēt) dicere (taliam) **Q** (pessime nonne ego vidi te accipere) .i. q̄ tu accepisti (insidijs) .i. clam p insidias (caprā damonis) illius viri (lycisca) .i. cane latrante multū (cūq;). i. et cū (ego clamare) ad te (q̄ ille nūc proripit se) .i. q̄ ille currit. **Q** (tityre coge pecus) .i. congrega pecudes (tu latebas post carecta) .i. in dumis. **Dei** dametas excusat se dicēs (an ille damon victus mihi) .i. a me (cantando nō redderet) .i. solueret (caprū quē) mea phystula meruisset carminib⁹. **Si** (nescis) .i. eā rē (ille caper fuit meus et ipse damon fatebat) .i. pcedebat mihi (sed negabat posse reddere) .i. nicebat se nō posse mihi tradē eū. ¶ **Caper** ē hircus. i. inas caprarū sed pprie castratus hircus et hirtia. **Dū** iugulas hircū factus ē ipse caper. **Raro** tñ tenet ista differētia. ¶ **Excipere** qñq; fit ex alijs capere. **Quñq; fit id qd̄ accipere.** Etā fit capere. vt hic. **Itē** ponit p respodere. **Lycisca** dicitur canis natus ex lupa et cane a lycos qd̄ ē lupus et scylax canis. **Proripere** ē pcul rapere et sugere. ¶ **Carectū** ē vbi multe stant carices. **Itā** carer ē longū et asperū gramē. **In georgi.** Et carice pastus acuta. ¶ **Megare** ē non pcedere et ē in vñs et factis. **In vñs Therē.** Ipse nō negabit. **In factis Sene.** Pars beneficij ē cito negare qd̄ petiit.

Benalcas

Dametas

Caper
Excipere
Lycisca
Proripere
Carectum
Carer
Mego

Cantando tu illum, aut vnq; tibi phystula cæra,

Iuncta fuit, non tu in triujs indocte solebas

Stridenti miserum stipula disperdere carmen

Vis ergo inter nos quid possit vterq; vicissim

Experiamur, ego hanc vitulam ne forte recuses

Bis venit ad mulctram binos alit vbere fortis

Depono, tu dic mecum quo pignore certes.

¶ **Benalcas** volēs dametā accusare mēdatij dicit interrogādo. **Constru.** (Tu) vicisti (illū) .i. damonē (cantādo aut vnq; fuit tibi phystula iuncta cæra) .i. in q̄ plures calami erāt p̄pacti p cæra (nonne tu indocte solebas disperdere l' disp̄gere miserū carmē in triujs stridenti) .i. inale sonante (stipula) .i. phystula facta de stipula.

Benalcas
Dametas

BVCOLICORVM VIRGILII.

Tuc dametas vt pber se supasse damone dicit/ enā tecū audeo certare (q̄ vis vt experiamur inter nos vicissim). i. p vices (qd vterqz nrm possit). i. vter alterū su- perare possit cantendo (ego depono). i. pignus do (hāc vitulā ne forte recuses). i. spernas eā hęc vitula (venit bis ad mulctrā). i. vt mulgeat (z alit vberē suo bino- fctus). i. duos vitulos (tu dic q̄ pignore certes). i. certare velis (mecū). i. qd tu de- ponis. Cantādo tu illū/ hęc orō ē impfecta qz deficit p̄bū qd fit vt exprimat ira lo- quētis. nā irati loquunt impfecte z sepe interrogāt vt facit hic menalcas. ¶ **T**ri- uisū ē via publica q̄ tres vie pueniūt Juuena. Quocūqz in triuis cuiusqz ē obuia narrat. ¶ **S**tipula ē culmus frumētū aut leguminis. vt stipula filiginis teuto. roc- ken stroe. Stipula fabalis teuto. bonē stroe. ¶ **V**icissim fit p vices. vt cantemus vicissim. ¶ **V**itula p̄rie ē pulla vacca sed hic ponit p iuuenti vacca. Mā vitula nō mulget. ¶ **M**ulctra ē actio mulgendū l' mulso. ¶ **M**ulctrale at vas in q̄ mul- get. Deponere hic fit by sentē/ qd faciūt p̄certare volentes.

Triulum
Stipula
Vicissim
Vitula
Mulctra
Mulctrale
Depono
Menalcas

De grege non ausim quicqz deponere tecum
Est mihi nancqz domi pater, est iniusta nouerca
Bisqz die numerant ambo pecus, alter & hedos,
Verum id quod multo tute ipse fatebere maius
Insanire libet, quoniam tibi pocula ponam
Fagina celatum diuini opus Alcymedontis
Lenta quibus torno facili superaddita vitis
Diffusos hedera vestit pallente corymbos
In medio duo signa, Conon & quis fuit alter,
Descripsit radio totum qui gentibus orbem
Tempora quæ messor quæ curuus arator haberet
Nec dum illis labra admouit sed condita seruo

Respondet menalcas se nō audere pecus deponē sed pocula pretiosa. **C**ons- tru. (Mō ausim deponē tecū quicqz de grege nā p̄ ē mihi domi z iniusta nouerca ē mihi/ z ambo). i. p̄ z nouerca (numerāt pecus). i. pecora (bis in die z alter) eor- enā nūerat (hedos/ verū). i. sed (ponā tecū qd tute ipse fatebē esse multo mai⁹). i. pretiosius (libet) mihi (insanire). i. insane agere (qm̄ ponā tibi fagina pocula). i. vasa potoria facta de fago q̄ st (celatū). i. sculptū (opus diuini alcymedontis). i. il- lius artificis quibz poculis (lenta vitis supaddita). i. adsculpta (facili torno). i. ta- li instrumēto (vestit). i. ornat (diffusos corymbos pallēte hedera duo signa). i. due- imagines st sculpte (in medio) poculorū. i. (conon). i. imago illius p̄ncipis (z quis fuit alter). i. insculptus (q̄ descripsit gentibz totū orbē radio). i. virga geometrica z descripsit q̄ tpa messor haberet/ z q̄ tpa (curuus arator haberet). i. q̄ tpe metēdū z q̄ tpe sit arandū ego (necdū) nō adhuc (admouit labra) mea illis poculis sed ser- uo ip̄a (p̄dita). i. abscondita. ¶ **N**ouerca dī een stiefined. Tute. i. tu ipse Terē. Tute mirabere. Addit in enā ipse vt hic z apud Terē. Quāobz id tute ipse nō fa- cis. ¶ **P**oculi dī vas potoriū. i. ex q̄ potat. In pocillū parū potuli. Curuus ē ferramentū q̄ sculpiē lignū. ¶ **H**edera ē herba quedā ephēu. ¶ **C**orymbi st vte- hederarū. ¶ **C**onon fuit clarus dur athenensis. Alter fuit conon egregius ma- thematicus astronomus de q̄ fit hic mentio. ¶ **R**adius ē stipes q̄ mathematici faciūt lineas in puluere. Enā est lignū q̄ equat modius. Itē q̄ textores videntur. Radij enā sunt stipes rotarū z emissiones solis.

Nouerca: Tute
Poculum
Pocillum
Tonus
Hedera
Corymbus
Conon
Radius
Dametas

Et nobis idem Alcymedon duo pocula fecit
Et molli circum est anfas amplexus a canto

Orpheus in medio posuit, sylvasque sequentes
 Nec dum illis labra admouit, sed condita seruo
 Si ad vitulam spectes nihil est quod pocula laudes.

¶ Dametas ait at se habet talia pocula: sed non esse paranda vitule. ¶ Constru. Et .i. etiam (id est alcyonem fecit nobis duo pocula: et circumplexus est) .i. circum dedit (ansas) .i. aures poculorum (mollis acantho) illa herba .i. sculpsit acanthum circum ansas (et ipse posuit orpheum) .i. imaginem illius vatis (in medio) poculorum et (sylvas sequentes) .i. quae sequebantur Orpheum canentem (si spectes ad vitulam) .i. si bene consideres (vitulam meam) quam volo deponere (nihil est quod laudes pocula) quia non sunt laudabilia respectu vitule. ¶ Ansa est circulus qui tenet amphoram vel sporta vel olla. ¶ Achaeus est frutex quidam sphaerifrons. ¶ Orpheus vetus vates in Thracia et musicus qui dulcedine carminis dicitur sylvas et feras mouisse ut eum sequerentur. Hora in arte. Siluestres homines sacer interpretisque deorum Ledi et victu fido deterruit Orpheus. Dictus ob hoc lenire tigres rapidosque leones.

Ansa
 Achaeus
 Orpheus

Menalcas

Nunc hodie effugies, veniam quocumque vocaris
 Audiat haec tantum, vel qui venit, ecce Palamon.

Efficiam posthac ne quem voce lacesces,

Quin age si quid habes in me mora non erit villa

Nec quem fugio, tantum vicine Palamon

Sensibus haec imis (res est non parua) reponas.

¶ Constru. (Nunc) .i. nequaquam (effugies hodie) a certamine (veniam quocumque vocaris) .i. deponam tecum aliquid pecus (efficiam ne lacesces) .i. puoces ad certamen (quem) .i. aliquem (posthac) .i. post hunc diem (vel) .i. etiam ille qui (venit) .i. (Palamon audiat haec) .i. nostra carmina (tamen) .i. solum. Tunc respondet Dametas (quin) .i. immo (age si quid habes) .i. potes (non vlla mora erit in me: nec fugio quem) .i. propter aliquem (vicine) .i. qui est mihi vicinus (tamen reponas haec imis sensibus) .i. attende diligenter: quia est non parua res. ¶ Nunc licet prore sciet nullo tempore tamen quicquid simpliciter negat et ponit pro non nequaquam ut hic. Ita apud Theresium. Nunc hercule hodie istuc ego committam tibi. ¶ Effugere est fugiendo euadere. Sene. Hora dicitur expectatio vel protractio temporis. In me mora non erit vlla .i. ego sum paratus. ¶ Sensus sunt duplices. exteriores et interiores. Exteriores sunt Visus/auditus/gustus/olfactus et tactus. Interiores sunt sensus communis/imaginatio/phantasia/estimatio et memoria. Item ratio et intellectus etiam dicuntur sensus imi .i. profundi. ut hic.

Dametas

Nunc
 Effugere
 Laccio
 Hora
 Sensus

Dicite quandoquidem in molli confedimus herba

Et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbor

Nunc frondent syluae, nunc formosissimus annus

Incipe Dameta, tu deinde sequere Menalca

Alternis dicetis, amant alterna Camenae.

¶ Haec sunt verba Palamonis arbitri. ¶ Constru. Menalca et dameta (dicite) .i. cantate (quicquid est) .i. quoniam confedimus in molli herba: et omnis ager parturit) .i. conatur parere nunc (et omnis arbor parturit nunc: syluae frondent nunc et annus est nunc formosissimus) .i. (dameta incipe) canere (tu menalca sequere deum) .i. canes postea (dicetis alternis) subaudi carminibus (camenae) .i. muse (amant alterna) .i. carmina .i. quae dicuntur per vices. ¶ Herba dicitur quicquid e terra nascitur quod non est arbor. ¶ Arbor id est quod arbor. nam veteres saepe ponebant pro ut honos/labbs/colos/odos pro lahor/honor/color/odor. ¶ Parturio est conor parere: sicut esurio conor edere.

Palamon

Herba
 Arbor
 Parturio

BUCOLICORVM VIRGILII.

- Camene** Pōnit etiā parturio p pario. Camene sunt musæ a cantu vel carmine dicte.
Dametas Ab loue principium musæ, louis omnia plæna
Menalcas Ille colit terras, illi mea carmina curæ
 Et me Phœbus amat, Phœbo sua semper apud me
 Munera sunt lauri, & suaue rubens hiacynthus.
Amebeucarmē **Hic incipiūt dametas canere & menalcas: vterq; duos p̄sus. Dicit ḡ dametas.** **Constru.** S (musæ principiu sit nobis a Joue) .i. deo (oia s̄ plena iouis) .i. dei (ille deus colit) .i. curat terras (& mea carmia s̄ illi cure) Tūc menalcas ait (& phœbus amat me: phœbo sua munera s̄ sp̄ apd me) .i. (lauari & hyacynthus rubēs iuaue) .i. suauiter. **Hic q̄ istud genus carminis in q̄ vicissim canit vocat amebeū: in q̄ pars respondētis ē difficilior. Hā oportet vt dicat aut maiora q̄ prior aut p̄traria.** **Jupiter iouis ē planeta q̄dā: sed poete accipiūt p̄ s̄mo deo. Phœb̄ iouis & latone filius: alio noie apollo. habet a poetis deus sapiētie & p̄fes musarū. Hic dilexit daphnē ḡginē: quā cū p̄sequeret p̄uersa fuit i lauru. vñ Phœbus amat illā arbore. Etiā dilexit hiacynthū puerū quē disco necatū mutauit in florē sui nois. Est etiā hiacynthus flos ruber. Itē quēdā gemma.**
- Jupiter** Malo me Galathea petit lasciuia puella
Phœbus Et fugit ad salices, & se cupit ante videri
Hiacynthus At mihi sese offert vltro meus ignis Amyntas
Dametas Notior vt iam sit canibus non delia nostris.
Menalcas **Constru.** (Lasciuia puella galathea petit me malo) .i. iactat in me malū (& fugit ad salices) .i. ne eā refereā (& cupit se videri añ) .i. prius q̄ lateat (at) .i. sed (amyntas) ille hō (meus ignis) .i. amicus (offert se mihi) .i. venit ad me (vltro) .i. sua sponte (vt delia) illa fēia (nō sit notior nostris canib) q̄ amyntas. **Pe to cū abito ē q̄si p̄sequi. vt Iste petijt me cultro vl baculo. i. voluit me p̄cutere Lasciuus .i. petulans & libidinosus. Lasciuia petulantia libido. Vltro fcat p se vel sponte. Iñ vltroneus .i. spontaneus. Delia dicit diana dea venationis ab insula deio: sed hic ē nomē mulieris.**
- Peto** Parta meæ veneri sunt munera, namq; notauī
Lasciuus Ipsæ locum aerie quo congefere palumbes
Lasciuia Quot potui, puero syluestri ex arbore lecta
Vltro Aurea mala decem misi, cras altera mittam.
Delia **Constru.** (Munera sunt parata) .i. inuenta (meg veneri) .i. amice (nāq; ego ip̄e notauī locū q̄ aerie palumbes p̄gefere) .i. nidū fecerūt (misi puero decē aurea mala lecta) .i. collecta (ex syluestri arbore quot) .i. q̄ multa (potui) .i. colligere (mittā cras altera) .i. mala .i. alterā partē maloz. **Venus d̄r a poetis dea voluptatū & amor: & q̄nq; ponit p̄ voluptate & p̄ libidine. Itē p̄ amica vt hic. Congero fcat p̄porto l̄ p̄grego. Tibul. Diuitias alius fuluo sibi p̄gregat auro Itē aues q̄n̄ nidificant p̄gerūt ligna. Aerie dicunt aues eo q̄ in aere p̄morant. Quot potui rē. Isti p̄sus intelligunt q̄ poeta scripserit in honozē cēsaris decē eclogas bucolicas: & postea scripturus sit alia. Mala at aurea .i. coloris aurei.**
- Venus** O quoties & quæ nobis Galathea loquuta est
Congero Partem aliquam venti diuum referatis ad aures
Verius Quid prodest q̄ meipse animo non spernis Amynta
Dametas Si dum tu sectaris apros, ego retia seruo.
Menalcas

AECLOGA TERTIA Fo. x.

Constru. Quoties .i. q̄ sepe (z q̄ s̄ba galathea locuta ē nobis. Quoties ventī re feratis aliquā partē s̄boz eius (ad aures diuī) .i. diuoz. Quoties (amymta qd̄ pdest q̄ tuipse nō spernis me a iō) .i. q̄ amas me (si ego seruo rhetia dū tu sectaris) .i. psequeris (apros) hoc ē si disiungimur. Quoties z toties sine n̄ scribenda s̄t sicut milies z centies autore Latio. Nō spernis. hic ē liptote: qz̄ intelligit val de amas. Sector ē frequentatiuū a sequor. vñ z insector z affector zc.

Quoties
Sector

Phyllida mitte mihi, meus est natalis, Iola

Dametax

Cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito

Phyllida amo ante alias, nam me discedere fleuit

Benalcas

Et longum formose vale, vale inquit Iola,

Constru. Iola mitte mihi phyllida) .i. illā mulierē qz̄ (ē natalis meus faciā vitula) .i. sacrificabo vitulā (p̄ frugibz) .i. ppter fruges (tuipse venito) ego (amo phyllida añ alias) .i. plus q̄ alias mulieres: qz̄ (fleuit me discedē) .i. q̄ discederē: z ip̄a inquit. Formose vale longū) .i. longo tpe (o iola vale) Phyllida ē grecus accūs a noīe phyllis phyllidis. Natalis ē dies q̄ quis natus est. Pponit etiā adiectiue. vt Natalis dies. natalis hora. Facere ponit p̄ sacrificare: z tūc iungit ei abltūs vt hic. Iolas ē hic nomē viri: z quidā putant esse me: nalcā. Vale inquit iola. Vale hic corripit e ppter vocalē sequentē: z nō ē synalepha: sed scandit̄ integre vocalis añ vocalē.

Phyllida
Natalis
Facere
Iolas

Triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres

Dametax

Arboribus venti, nobis amaryllidis iræ.

Dulce satis humor, depulsis arbutus hedis.

Benalcas

Lento salix fœto pecori, mihi solus Amyntas.

Constru. (lupus ē triste) .i. tristitia l' tristi res (stabulis) .i. pecoribz (imbres) sunt triste (maturis frugibz: venti sunt triste arboribz: ire amaryllidis) sunt triste (nobis humor ē dulce) .i. dulcedo (satis) .i. seminibz seminatis (arbutus) est dulce (hedis depulsis) a lacte (lenta salix) ē dulce (fœto pecori) .i. ouibz grauidis (solus amyntas) ē dulce (mihi). Nota qz̄ triste z dulce ponunt̄ hic substantiue l' p̄ substantiuis. vt in enei. Clariū z mutabile semper femina. Itē in psalmo. Bonū mihi lex oris tui. i. bona res. Imber ē omnis humor: z precipue pluuia. Saturn dicitur quod seminātū est. Vuidi. Et sata cū multo fenore reddet ager: z sit a verbo sero. Arbutus ē quedam syluestris arbor habens rubra sed dura poma: quę toto nascuntur anno: nam alijs maturis: alia subnascuntur: z simul habet flores z fructus. Vocatur etiā vnedo.

Triste
Imber
Saturn
Arbutus
Vnedo

Pollio amat nostram (quīs sit rustica) musam.

Dametax

Pierides vitulam lectori pascite vestro

Pollio & ipse fecit noua carmina, pascite taurum

Benalcas

Iam cornu petat & pedibus qui spargat arenam.

Constru. (Pollio amat nostrā musam) .i. carmē (quīs sit rustica) .i. de rusticis rebus. Pierides) .i. o muse (pascite vitulā vfo lectori) .i. q̄ sacrificet pollioni (z) .i. etiā (ipse pollio facit carmina noua) .i. miranda. Pierides pascite pollioni taurū quia iam petat cornu) .i. trudere possit cornibus (z q̄ spargat arenā pedibus) .i. fortis z pugnar sit. Pollio fuit quidā nobilis romanus z doctus. nā z historias scripsit z tragedias. De hoc etiā in ecioga sequenti. Taurus dicit̄ petere cornu: cū iratus inuadit aliquē. Itē tauri pugnaturi solent arenā spargere. vt in Georgi. Et sparsa ad pugnā proludit arena. Pierides dicitur muse poetice: vel a filiabus pieri: quas canendo vicerūt: vela piero monte macedonie ybi nate sunt. In singulari dicit̄ pieris pieridos.

Pollio
Petere cornu
Pierides

BVCOLICORVM VIRGILII.

Dametas

Qui te pollio amat, veniat quo te quoq; gaudet
Mella fluant illi, ferat & rubus asper amomum

Benalcas

Qui bauium non odit, amet tua carmina moeui
Atq; idem iungat vulpes, & mulget hircos.

Amomum

Linamomum

Rubus

Bauius

Deuius

Mulge hircu

Astysmos

Dametas

¶ Conſtru. *D* (pollio q) .i. quicūq; (amat te veniat illuc q̄ gaudet te veniſſe) .f. ad amicitia cęſaris & ad honores (mella fluāt) .i. voluptates abundēt illi (& aſp rubus feret illi amomū) .i. odores. *D* (mœui q) .i. quicūq; (nō odit bauiū) illum virū malū. *is* (amet tua carmina atq; idē hō iungat) .i. copulet (vulpes. & mulgeat hircos) qd̄ ē inſipientiū. ¶ Amomū ē frutex qdā ſimilis viti altitudine pal mi p̄ferens vuas p̄cioſas. Naſcitur optimū in india & armenia. aliud in media & ponto. Linamomū l' cynamū ē alius frutex odoratus: q̄ naſcitur in ethiopa: au- tore Plinio. Rubus ē ſpinofus frutex: cui virgulta & mora rubent. Bauius & meuius erāt temporib; Auguſti: poete maliuoli & inimici Virgilio: quare Virgilius eos vrbane deridet dicēs. Si qd̄ ē q̄ nō odit Bauiū: *is* amet Deuiū. Et q; ſtultū ē amare malos ideo ſubdit. qui amat illū iungat etiā vulpes. *i.* colliget ad currū qd̄ etiā ſtultū ē: & mulgeat hircos: qd̄ ē p̄tra naturā: q; hircus eſt mas caprarū. Lū aliquis ſtulte qd̄ agit: poſſumus dicere. Ille mulget hircū. Et eſt aſtyſmos. *i.* vrbanius loquendi.

Benalcas

Qui legitis flores, & humi naſcentia fraga
Frigidus o pueri fugite hinc, latet anguis in herba
Parcite oues nimium procedere, non bene ripa
Creditur, ipſe aries etiam nunc vellera ſiccāt.

Fraga

Pentaphyllū

Anguis

Frigidus

Ripa. Aries

Veruer

Dametas

¶ Conſtru. *D* (pueri q̄ legitis flores: & fraga naſcētia humi fugite hinc) q; (fri gidus anguis latet in herba. *D* vos oues parcite) .i. nolite (p̄cedere nimū) .f. p̄pe aquā (nō bñ credit ripe) .i. nō ē tutū ſtare in ripa q; (ipſe aries ſiccāt ſua vel lera) .i. incidit in aquā ideo multo facilius oues poſſunt incidere. *Idi* p̄ſus alle gorice intelligunt de mantuanis: quos monet poeta vt caueāt ſibi a militib; q̄ ſunt ſicut angues. Deū monet eoſ vt nō exponāt ſe periculo reſiſtendo militib; q̄ eos poſſunt occidere. *Idi* ipſe aries. *i.* Virgilius reſiſtēs centurioni: q̄ occupat agrū eius p̄pe fuiſſet occiſus niſi fugiſſet in aquā. ¶ Fraga ſt mora pentaphyl- li q̄ ē herba breuis a nūero folioꝝ ſic dicta. *Idi* latine vocat quinq; foliū. ¶ An guis ē ſpēs ſerpētis. Seruius ſcripſit angues aquarū eſſe ſerpētes. Anguis cū ſenio grauior p̄ aſpera loca ſerpunt & pellē detrahūt. Quidi. Anguib; exiit veteri cū pelle vetuſtas. Frigidus ponit p̄ norius. ¶ Ripa ē terra p̄xima flu- uio. ¶ Aries ē mas ouiu; q̄ cū caſtratus ē vocat veruer.

Benalcas

Tityre paſcentes a flumine reiſce capellas
Ipſe, vbi tempus erit, omnes in fonte lauabo
Cogite oues pueri, ſi lac p̄ceperit æſtus
Vt nuper, fruſtra preſſabimus vbera palmis.

Reiſcere

P̄cipere

P̄reſſare

Palma

¶ Conſtru. *D* (tityre reiſce) .i. pelle (a flumine capellas paſcētes) .i. q̄ paſcunt (ego ipſe lauabo oēs in fonte: vbi) .i. qñ tps lauandi erit (*D* pueri cogite) .i. cō gregate (oues) in ouile (nā ſi æſtus p̄ceperit) .i. añ ceperit lac (vt) .i. ſicut (nup) .f. p̄cepit (fruſtra preſſabim' vbera palmis) .i. fruſtra mulgebim' lacte ſiccato ¶ Reiſcere ē reſiſtere & repellere: & ē reiſcio p̄celeumaticus pes: q̄ cō ſtat quattuor breuib; ſyllabis. P̄cipere qñq; ē iubere: qñq; docere: ſed hic ſt añ capere l' p̄occupare. vt etiā in. vi. enei. *Idi* a p̄cepti atq; aio mecū p̄gi. P̄reſſare ē etiā frequētatiuū a p̄remo. Palma ē arbor quēdā p̄cipua in Sy

ria. **P**onit p victoria z p latitudine manuū z pedū. Unde palmipedes dicunt **P**almipedes
 aues q̄ latos hñt pedes. vt anseres z anates.

Eheu q̄ pingui macer est mihi taurus in aruo,
 Idem amor exitium est pecori, pecorisq̄ magistro
 His certe neq̄ amor causa est, vix ossibus herent
 Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

Construe. (**E**heu q̄ macer taurus ē mihi in pingui aruo). i. agro (idē amor ē
 exitiū pecori: z magistro pecoris) hoc ē grex meus tabescit amore sicut ego. **S**e
 quit (certe amor nō ē causa). i. exitij his meis pecudibz (tñ vix herent ossibz). i.
 premacie vix pñt viuere (nescio quis oculus fascinat). i. fascinando corrumpit
 mihi (teneros agnos) **A**ruū ponit hic improprie p pascua: cū sit terra q̄ ferit
 vt dictū est. Quidā tñ libri hñt eruo nō aruo. **E**ruū ē genus leguminis q̄ inter
 optima pabula ponit **L**olumella. **E**xitiū dicit destructio vl' peditio. **P**roperiti. **V**e
 nit in exitiū callida lena meū. **F**ascinū ē maleficiū quo quis efficit impos: qd̄ sit
 aspectu. Nam quedā mulieres sunt teste **P**linio q̄ diutius aspiciendo hoies in
 terficiūt. **F**ascinare ē fascino corrumpere.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo

Tris pateat cœli spacium, non amplius vlnas

Dic quibus in terris inscripti nomina regum

Nascuntur flores, & Phyllida solus habeto.

Construe. **R**elicto certamine canendi alter alteri pponit enigma. **C**onstrue. **M**enalca
 ca (dic in quibz terris spacium cœli pateat nō amplius tris vlnas) z si dixeris hoc
 (eris mihi magnus Apollo). i. estimabo te apollinem z diuinū. **H**oc enigma sic
 soluit: quoniā stanti in pfundo puteo tñ videt spacium cœli quanta ē latitudo pu
 tei. **S**ed menalcas rustica simplicitate non valens hoc enigma soluere: aliud e
 diuerso pponit damete dicens. (**D**ic in quibz terris nascunt flores inscripti no
 mina regū). i. in quibz noia regū nascunt inscripta. **E**t hoc si dixeris: habeto so
 lus **P**hillida p̄munē amicā. **F**lores inscripti noia regū sunt hiacynthi: de quibz
 quibus aliquid predictū est. **I**tē in hiacyntho flore sunt vae iſe. ſeza z y a sit hia
 cynthū: qui ambo regū filij dicunt a poetis in hunc florem esse mutati. **V**lna
 ē mensura cubiti: een elle. **E**tia ē vtriusqz manus brachioz extensio. **I**nscripti
 noia per synecdochen

Non nostrum inter vos tantas componere lites

Et vitula tu dignus & hic, & quisq̄ amores

Aut metuet dulces, aut experietur amarus

Claudite iam riuos pueri, sat prata bibere.

Palemon arbiter neutri dat victoriā: sed vtrūqz laudat. **C**onstrue. (**M**ō est
 nīm). i. nſe facultatis (pponere). i. finire (tantas lites inter vos z tu menalca es
 dignus vitula). i. premio victorie (z hic dametas ē dignus vitula: z quisq̄). i.
 quicūqz (aut metuet dulces amores). i. i amore dulci timebit ne amittat eū (aut
 quisq̄ experiet amarus amores). **H**ic ostendit q̄ amor mundi nunq̄ est
 ſyncerus: sed sp: aut timor: aut dolor ei misceſt **T**herē. **I**n amore hęc oia inſunt
 vitia / iniurie / ſuſpitiones / inimicie / inducie / bellū / paſ rursus. **I**tē **P**lautus
Amor et melle z felle ē fecūdiſſimus: gustu dat dulce: amarū ad ſacietatē vſqz
 aggerit. **P**ratū ē vbi ſenū nascit. **R**iuus ē fossa p quā fluit aqua in prata vel
 agros. vñ deriuare. i. deducere aquā vel facere riuū.

Aecloga quarta Genethliacon Salonini.

C iij

Dametas

Menalcas

Arum

Eruum

Exitium

Fascinium

Fascinare

Dametas

Menalcas

Vlna

Palemon

Amoris in com
 moda.

Pratum

Riuus